ჩემი ხატია საქართველო, სახატე — ძველი ქვეყანა

ლიტერატურული საქართველო

პარასკევი
27
აპრილი
№ 17 (2745)
გამოცემის 58-ე წელი
1990

საქართველოს მწერალთა კავშირის გამგეობის ორგანო

თბილისი. მეტეხი.

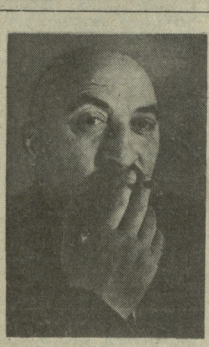

საქართველოს მწერალთა კავშირის საქმიანობის სხდომაზე

ამას წინათ გაიმართა საქართველოს მწერალთა კავშირის სამდივნოს სხდომა.

სხდომაზე ამხელილ გამოჩენილი ქართველი მწერლის და ხალოვანი მოღვაწის გიორგი შატბერაშვილის დაბადების 80 წლისთავის აღნიშვნის შესახებ.

სამდივნოს სხდომაზე გადაწყდა: ა. წ. მაისში საქართველოს მწერალთა სახლში გაიმართოს მწერლის საიუბილეო საღამო. საიუბილეო საღამო გაიმართება ავრეთვე, გიორგი შატბერაშვილის შობლიურ კახეთ რაიონში. მწერლის საიუბილეოდ გამოიცემოს „საქართველო“ გამოცემს „გიორგი შატბერაშვილის ნაწარმოებების ერთტომეულს. საქართველოს ტელევიზია, რადიო და მასობრივი ინფორმაციის სხვა საშუალებები ფართოდ გააშუქებენ საიუბილეო ღონისძიებებს.

შეიქმნა საიუბილეო კომისია, რომლის შემადგენლობაშიც შედიან: მუხრან მაჭავარიანი (თავმჯდომარე), გრიგოლ აბაშიძე, ბუტა ბაგაური, გურამ ვეფრწყოფილი, გივი გეგეშკორი, ალეკსანდრე გომიაშვილი, მურმან ლებანიძე, კანხულ ჩარკვიანი, ილარიონ ქემერტელიძე, გიორგი ხორავაშვილი, ვალერი ჩარკაძე (საქართველოს კპ კახეთ რაიკომის პირველი მდივანი), ოთარ ჩხეიძე, ელისბარ ჯავლიძე, შოთა ნიშნიანიძე, ტარიელ ვინტერიანი, ვახტანგ ჯეელიძე, რევაზ ჯაფარიძე, ხარკი ცაიშვილი.

ქოველთა ქართველთა და საქართველოში მაცხოვრებელი ყველა ერის წარმომადგენელთა ერთობის დღე

ქართველი საზოგადოებრიობის დიდი ხნის ოცნებაა, დაწესდეს ისეთი დღესასწაული, რომელშიც მონაწილეობას მიიღებს როგორც ყველა თანამემამულე და საქართველოში მაცხოვრებელი არაქართველი, ისე საქართველოს ფარგლებს გარეთ მცხოვრები ყველა ქართველი, რომელთაც შესაძლებლობა მიეცემათ მონინახულონ შობლიური მხარე, მამა-პაპათა ადგილ-სამოფლელი, მიტოვებული და იავარქმნილი ნასოფლარები, დაბეგრილი ციხე-კოშკები და ეკლესია-მონასტრები, წმიდანათა საფლავები, მათი ნაკვალევი.

ასეთი დღესასწაულის ყველაზე ხელსაყრელი დროა ვარდობის თვის დასაწყისი — პირველი მაისი.

ამ დღესასწაულზე მონაწილეობას მიიღებენ: ავრეთვე, მსოფლიოს ყველა კვეყანაში მოღვაწე ქართველი და სხვა ერის წარმომადგენელი ქართველოლოგები, საქართველოს ისტორიით დინტერესებული როგორც საერო. ისე საეკლესიერო პირები.

ამ დღეებში,— პირველ და ორ მაისს, — ჩატარდება ეკუმენიკური ღონისძიებანი: — ქართველი ერის ისტორიის, ლიტერატურისა და ხელოვნებასთან დაკავშირებული სეკულარული სიმპოზიუმები, კონფერენციები. სხდომები; ეკუმენიკურ-საკმაოთათეკენი და ყველა სხვა დარგის დაწესებულებების, ფირმალური და არაფორმალური საზოგადოება-ორგანიზაციების, ეროს. რადიოს, ტელევიზიის, ეკონალგაზეთების რედაქციების მიერ მომზადებული სალამები; დიდი ადგილი დაეთმობა მოლაპარაკება-შეთანხმებებს უცხოეთში მცხოვრებთათვის ქართული სკოლების გახსნის, საბჭოეთის სხვა რესპუბლიკებიდან და საზღვარგარეთიდან თანამემამულეთა საშობლოში საცხოვრებლად დაბრუნებასა და სხვა საკითხებს.

„მაისობაზე“ ჩამობრძანებულები დაესწრებიან ქართული ავტოკეფალური ეკლესიის მიერ სვეტიცხოველში საეკალესიერად მიწყობილ საზეიმო წირვას (მსგავსი წირვა-ლოცვანი ჩატარდება ყველა ქართულ ეკლესიაში); ყველგან, — რაიონებსა და სოფლებში, მოეწყობა სახალხო სეირობა, ტრადიციული სტემარ-მასპინძლობა.

ძვირფასო მეგობრებო, იმედი გვაქვს. მხარს დაგვიჭერთ, რათა დავიმკვიდროთ ახალი ქართული ეროვნული დღესასწაული „მაისობა“.

სოლომონ ხუციშვილი, მუხრან მაჭავარიანი, გურამ შანკაძიძე, არჩილ სულაკაური, თამაზ ბილაძე, ნოდარ ნათაძე, არლინ ფეტისოვი, ბერაკ ბერძენიშვილი, ჯანსუღ ჩარკვიანი, ელისბარ ჯავლიძე, ვალერიან ალფაძე, თენგიზ აბულაძე, ანზორ ეარაოშვილი, გურამ შარაძე, ვახტანგ გურგენიძე.

ერთი წერილის კვალდაკვალ

ეწერო ელდანის რაიონის მრავალთათხანი არაქართველი მოსახლეობის წარმომადგენლები და ეფიქრობთ, მთელი საქართველის არაქართველი მოსახლეობის ნებასაც გამოუხატავთ.

ჯერ კიდევ 1989 წლის 27 აგვისტოს გაზეთ „ლიტერატურულ საქართველოში“ დაბეჭდეს ჩვენი წერილი „ერთგულება“, 800 არაქართველის ხელმოწერით, რომელსაც ეროვნული აღსარებით ვეწუნებდით: „...გავიხსენოთ 9 აპრილი, როცა დაკვეთილეს სრულიად უდანაშაულო ქართველი ფეხი, ზელები, დედები. ამ მიტინგებზე ხომ ჩვენც ვიყავით, ყოველ შემთხვევაში ნაწილი მაინც, მაგრამ მოხდა კი ისე, რომ ამ დიდი ეროვნული ხაკმეთათვის მშიერად ქართველთა ხასხეი დაიკვარა.

ეკეწუნებს ისიც, რომ ამ ვანდალური აქციის ხახაბი, ქართველი „ნაციონალისტებისაგან“ არაქართველი მოსახლეობის „დაცვა“ იყო და ეს უმამეცხი ცოდვაც ჩვენ დაკვალეს ბეკებზე“.

და ეა, დღეს ჩვენ ვკლავაც მივუბრუნდით ამ ბაკთის, მივუბრუნდით აღშფოთებულებს, რაგვარ „უხალვი ძალები“ ავზარხოვის არა თუ თმობენ, ათასგვარ ხერხებით და ხაშეალებებით ცდილობენ ჩვენი მრავალფეროვანი ქმნა ხასხეთი წარეხოცონ.

ამ დღეებში ტელევიზიით ენახეთ ხაზინერეულანი დიკუმენტური ფილმი „ხანმარ“. ფილმი ამ ბიბეკერი, ტკეველიანი, მაგრამ ამეფილანი დღეხანა. ენახეთ და კიდევ ერთხელ ეიეარეენთ ჩვენი ქართველი ძმების ხერეველი. მოწიფება — კიდევეი მაი ეკერდა. ჩვენი მოგვალი ხეფნიერებისაკოვის.

არაქართველი მოსახლეობის „პრობლემა“ 1989 წლის პროვოკაციების პირმშოა, მისი უხილავი მშობლები ცდილობენ მის ბაკლიერებას, დავიკაცებას. ეაფრიალეს პროკლამაციები. ცდილობენ ინტერფრონების შექმნას. 9 მაისს გვიწყვეენ ეაკის პარკში, მალულად, ქურდულად. გვიწყვეენ ამ პარკში, სადაც დგაკვეს ჩვენი პატარები ეულტურულ დახვენებს, ხელის გაკეთილშობილებისათვის; 1989 წლის 16 აგვისტოს „ლიტერატურულ საქართველოში“ ეუთანისელი ეალური ბერლაკოვი ეწერდა: „დარწმენებული ვარ, რომ არაქართველი მოსახლეობიდან ბევრია ისეთი, ვინც ეეშმარიტად ქმბრობენ, უანგარიშო შეიეწეა ქართულ ეულტურასა და ეოფას, მის ამაღლებულ ხელს. დღეს, როგორც არასოდეს, ისინი თავის მოკალეობად თვლიან, დადგენენ ქართველი ძმის ევერდით, ოუნდ ხიეიცხელის გაწირვაც დაჭირდეთ... თვით ქართველების ეოველევარი ბაერეელობის გარეშე, ჩვენ უნდა გამოვდიოდეთ რეხაუხლეკაზე და კაეშირის არხზე“.

ჩვენ, ელდანის რაიონის მრავალთათხანი არაქართველი მოსახლეობის სახელით მოვითხოვთ, შეწყდეს აშკარა თუ შენიღბული პროვოკაციები.

მოვითხოვთ, ნიღაბახდილნი და ბმხლებულნი იქნენ პროვოკატორები. ჩვენ მათ უკვე გამოვუტანეთ უმკაცრესი განაჩენი, — ზიზღი არაქართველი მოსახლეობისა, მაგრამ მათთან ეს საკმარისი რიდია. ამიტომაც მოვითხოვთ ეამბლეთი, რათა დაბანეთ კენინის ძალი.

ეწერელნი ხელს აწერენ 2011 არაკაკართველი თბილისელი

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ირაკლი აბაშიძე

მცირე გამოძახილი საალდგომო ეპისტოლეზე

ჭერ ტელეეკრანიდან, ალბათ მთელ საქართველოსთან ერთად, ბუღლახმით მოვიხმენი და შემდეგ „ლტერატურულ საქართველოში" მთელი ბულბულური წვეკითხე უწმინდესის და უხეტარეს, სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის ილია II-ის საალდგომო ეპისტოლეს, რამაც ჩვენი დღეკანდელობის უზარმაზარ ბულბულკეფალთან, მაგრამ ამასთანავე მეტად ტრაგიკულთ, ერთიანად ეს სტრიქონები მიეძღვნა.

ამ ბოლო ხანებში ხომ ხულ ეფრო და უფრო მომძლავრებულად გაიხმის ჩვენს ხაზოგადოებრივ ცხოვრებაში მომაკვდინებელად გამეფებული ნაკლთა კრიტიკა, ზეგრამ რა შემარხეველად, როგორ უჩვეულოდ აფერკდა იგი ჩვენი რელიგიის თავკაცის ბაგეთაგან; რა მწარედ იოცვა მან სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის ბულბულან ამოხეთქილ ხიტყვებში.

არაერთხელ, მთა შორის აჯერ ჩვენს ხაუკუნეშიც კი, ალბულებიათ ხმა ჩვენი ხარწმუნოების თავკაცებს ჩვენს ხაზოგადოებრივ ცხოვრებაში მომაკვდინებელად გამეფებულ ნაკლთა კრიტიკა, ზეგრამ რა შემარხეველად, როგორ უჩვეულოდ აფერკდა იგი ჩვენი რელიგიის თავკაცის ბაგეთაგან; რა მწარედ იოცვა მან სრულიად საქართველოს კათოლიკოს-პატრიარქის ბულბულან ამოხეთქილ ხიტყვებში.

არაერთხელ, მთა შორის აჯერ ჩვენს ხაუკუნეშიც კი, ალბულებიათ ხმა ჩვენი ხარწმუნოების თავკაცებს ჩვენს ხაზოგადოებრივ ცხოვრებაში მომაკვდინებელ ნაკლთა ბოროტებაზე, ეროვნულ ნაკლთა ბოროტებაზე ჩვენი ქვეყნის ისტორიაში, მაგრამ უნდა გარკვეულად ვთქვა, ეს ხაალდგომო ეპისტოლე ნამდვილად განსაკუთრებული და გამორჩეულია მთა შორის.

და ამ გამორჩეულობის გარდა მას დიდად პრინციპული მნიშვნელობაც გააჩნია.

მე არ შემიძლია მოეული ამონწერები არ მოვიტანო ამ ეპისტოლედან:

„ზნეობა და ხულიერობა ისე დაინთქა მკვდრად ნაშის იდეოლოგიის ჭაში, ეს ბალია და გაფეხრჭოლილა, ეიტა ე ეიგრძენი, როგორ დაკარგეთ ეგი"... „ჩვენი დახალი ხულიერობის მანიშნებელი ბეური მაგალითია, ბეური ფაქტი. რით შეიძლება ავხსნათ, თუ არა ამით, ქართველის მამარი ქართველი ადამიანისაგე დაუნდობელი ხისხტაკეე? ჩვენი შვილები ჩვენს თვალწინ ერთმანეთს ხოცავენ, ახეთი ღვარძლით, ახეთი ბოტეხით, ახეთი ხასეულსათვის ქრისტანი კაცი ხამშობლის მტერსაც აერ გასწიაოს".

მართლაც, ამასწინათ ჩვენმა ტელეეკრანმა ეკაენინა, ბახელი წლის ტრაგიკული 9 აპრილის შემდეგ ახეთ „ამაოჰკალელ" ფეტაკეებში დაოეეს 200 კაეი მეტი. რა თავზარდამეეი ცნობა.

„...ან და ხაიდან მოდის ჩვენი დაეოკეული ხერეული, გამოსწორება დაკოწეთ ხხვათ და არა ჩვენი თავთ? რატომ ვხედავთ ხხვის ნაკლს და ხაეუთარს კი არ ეიმჩნეეთ"... „ამპარტავნეეს ჩვენი ხზნარად იკამეეი კი მიდან, რომ ამ ვარდაკმანაკეე ვერ ვიტანთ: ვეშერს, ვეინდა, ადამიანი, რომელსაც ჩვენ ახე მეკრად ვაკრატეკებდით, ვანვაკეთხავდით, ხამუდამად ბორატი დარჩა"... „ზოგიერთი კი ახეკ გამორატეეული, თვალს თითკის მამტეკველობამ დაოეეს ხაკარიველი. ახეთ პიროვნებაზეა დაკარგული არა მარტო ქრისტიანეეთა ხული, არამედ ადამიანურიც". „არ ვერეფეთ არე ეოცეხალს, არც ჩვენარს". „ჩვენ ეკ ეჩამარიოთხ ფიზიდეე ვერ ავამალეეუხლვარ. ეუფლის თქმას არ ეკერეფთხო, მკვდრეს ხაოეოვეეზეც აღარ ვაეეეენთ".. „დიდვე დრო უფრეხი თაოთხს ჭერ არნახული დაუნდოდეი ლანცა ამის შესახებ დიდებულდაა თქმეული ამ ხაალდგომო ეპისტოლეში: „ხაკოთხეი ახეეკა, მაი ადგილს განა ჩვენ უკეთეხნი ვიქნებოდეთ?"

და კიდევ ერთი ამონაწერიც: „...ხოლო წმენის მეეიდგარეხმან დაკვანანა, რომ ჩვენი მოკმეიდენი პირთიადად გრძნობეხეს და ეიოცეეხეს დაურნდობელი და რომ ვინეეა ან აკოლტრეოს მას, ეიოცეეხეს ან ამოტეკეხეს მას, ეიოცეეოოოთა კარგი, იგი ჩვენი თვალხეა, მაგრამ არ არის ბაკმარეხი, ვვალეა ღრმა ანალეზის უნარი"...

ეროვნული ... [illegible]

ეროვნული ეკონომიკა

ეროვნული ... [illegible]

ლოა, ზედმეტად კარჩაკეტილნის ხაშიშრობეხეა მომკვეს: ქართველი ადამიანი კი ლოუნეკი, „ეინ მომოკვარეხა არ ეკეეს". „ეატრონტაზმთან ერთად ეკოველთეის „ეპოფლთო მოკალეკეი" ეკეო; სხვაკვარად არ ეშენეეხოდა ქართველი კულტურის დიდეეხეეი კერეი ხაბერძნეთხა და ხეეკეარეთში, ხინას მოახ და ეპალეტანში. ათოხნა და მაკიდინნაეზ. „ეენ ბარე აერე „ეეეეხსტეკოთხანნ" დაწერალეკო, ხადაც, ხხვა რომ არაფერი, ახე ხაოერად ეკალეკანნა გმირთა მოკმეიდენს არეალი.

ეროვნული ... [illegible]

ეროვნული ... [illegible]

ეროვნული ... [illegible]

ზაინიდ ბაბასახურია — საქართველოს ეკონომიკის კავშირის თავმჯდომარე:

**უკანასკნელ ხანებში ჩვენში თავი ინინა ერთმა საკანონმდებლო სენმა, რომელიც ადამიანურად ფასდაუდებელია. ეს ინფექციური დაავადება ჩვენი ერი. მახინჯმა სოციალურმა ნაკლებობამ, ეროვნული ინფორმაციის ნაკლებობამ, ჩვენი ერი. ბანაჯერ ეროვნულ ინფორმაციის ნაკლებობამ, ეროვნულ ინფორმაციის ნაკლებობამ ასეთ ფორმებში ჩვენს ეკონომიკურ ფენომენებს ალრეფდა. მინთვის ნამდვილი ხელოვნური და ეროვნული ინფორმაციის ნაკლებობა ეფექტი ინფორმაციის ნაკლებობა ეფექტი ინფორმაციის ნაკლებობა ეფექტი

მუხრან მაჭავარიანი

ოსტატობის სიღრმეზე

ქართული სიტყვის კვალდაკვალ

მუხრან მაჭავარიანის გამოკვლევის „რამდენიმე სიტყვის“ შესახებ

„პირველთაგან იყო სიტყვაი და სიტყვაი იგი იყო ღმერთთა თანა, და ღმერთი იყო სიტყვაი იგი“ — გვიკითხავს „სახარებანი ოთხნი“ — და ალბათ არის თქმული: „ყოველივე მის მიერ შეიქმნა და თვისგან მისა არცა ერთი რაი იქმნა, რაოდენი — რაი იქმნა“.

მართალია, ეს ღვთიური შოაგონება, როგორც მარადული და ამრიერული ქმედბარეტნი, ალეგზენდრა ალექსანდრეს ფლანგს ხაზოვანებრივი ყოფიერების განვითარების ხუთადასტა ხატეფრზე ეი ადამიანური სიცოცხლის და მოღვაწეობის ნეხსნიერი ეტაპსა და სფეროში.

ადამიანის ფიზიკური დასაბადნა ჯერ კიდევ არ ნიშნავს მისი ცნობიერი სიცოცხლის დასაწყისს. სიტყვით და მშობლად სიტყვით იწყება მისი ცნობიერი არსებობა. სიტყვითა და მშობლად სიტყვით ის ზღვაზე მოაზროვნე ფენომენი; სიტყვითა და მშობლად სიტყვით ის ითვისებს ზნეობრივ მოდელებს; სიტყვით და მშობლად სიტყვით ის ეზიარება მშვენიერების საიდუმლოს. მშობლად სიტყვის წყალობით ადამიანს საშუალის და ამყარებს მახათან კონტაკტს. ახე რომ, სიტყვაზეა დაფუძნებული მისი რწმენაც და სულიერებაც, რომლის გარეშეც თავად ადამიანური ცნება კარგავს ადამიანურ გაგებასა და შინაარსს.

ყოველივე კი ამ ეკუმენრიტების გაცნობიერება იმიტომ გვსურს, რომ კიდევ ერთხელ გავიხსენოთ ეკუმენრიტი ეარი სიტყვაზა, გავაცნობიერთო, თუ რას ნიშნავს ის მეტყველისთვის, მითუმეტეს, თუკი ეს მეტყველი პოეტიც არის.

პოეტისათვის სიტყვა, მეტი რომ აღარ ვთქვათ, ის სულია, რომელთაც აცოცხლებს და ასულიერებს თავის პოეტურ სამყაროს. ამიტომაც პოეტს თუ სიტყვის გამძაფრებული გრძნობა, მასში ბარდასახვის თანდაყოლილი ნიჭი არ აქვს, რაც არ უნდა ფერადმშვილელი და ხამაუოლთამფრქვეველი იყოს იგი, ეკუმენრიტ პოეტად ვერ შეკმნის. ის შეიკოწყნარს დეკორატიულ ხამოფიფლს, სადაც უსაერთა შეიუფუფს მეთხეულ და ხელოვნური ხუნქვა და ეანგბადის ბალიშება დასეკონდეს.

ფლობს ფალთან ქართველ პოეტებს ეს თანდაყოლილი ნიჭი — ხმენა ხიოლეანა, — არც არაბოლეს ჯელალი და არც ფლეს ალალიი. მაგრამ ან შეუძლებელი, თუ ეოლეკანი, რომ ამ ნიჭით მადფლმოსილთა და რჩეულთა შორის მუხრან მაჭავარიანი ერთი უსაოკეელესთაგანია, რომლის პოეზიაც ცხადლივ გვარწმუნებს, „პირველთაგან იყო სიტყვაი“-ს გამოცხადების კეშმარიტებაში.

მართლაც, სოიკარია ის ცნობიერი თუ ჭვეენობიერი დამოკიდებულება, რომელსაც პოეტი ამყარებს ქართულ ენასთან, ის ეოველ სიტყვას ხაკუთარ სისხლისეულ თუ სულიერ ნაწილად აღიკვამს. მისივე ფრაზა რომ მოყვანელითო, „სიტყვაეს ჯეოეეს ფიქრიდან სისხლი“. მართლაც, ის ეოველ პოეტურ ფრაზაში პოეტის ეარკის სისხლიც ანა ჩანაბეეული და სულიერი სილაეეეი ანარი ჩაფრქვეული. მუხრან მაჭავარიანისათვის სიტყვა ვაცილებით ეტეკა, ეიდრე კომუნიკაციის საშუალება, ის, თუ შეიძლება ასე თქვას, სიტყვას იარზრეს, როგორც ვენს, როგორც ენანამთა კოდს, მათი სისხლით ნასარეფილ ამაგერად ფენომენს, რომელიც სულიერად ანათვისებს და ეერთიანებს სრულიად ხაკერთველოს. ამა, მოვისმენოთ:

სიტყვებს —
ზეწინამთრ მიერ გახედნილო, —
დიდი რუსთველის ეულიანი
ნაბამთ,
ზიბილი
ელარეკეთთან,
ქართველი,
ეახეეთან,
ერთად ზეკრნა რომელნიე
ხაბამ,
ვეალერსენი, ეთთარეკი ეკვაეელი,
სიცოცხლეეე მარტო ამიტომ
მინდა,
რომ ჩემს სიფლიეზე
ეაეაჯარსავთ
ეკვანოდეს სიტყვა, ქართველი
სიტყვა.

მეტიც შეიძლება თქვას, პოეტისათვის ქართული ენა, როგორც ქართველების თვითობა და თავითვმეობის საძირკველი, ბედის-წერის, რწმენის და, თუ გნებავთ, ღმერთის ხმიხოლიდან ქნეული:

ქართოელი მარტო ენაა?!
ქართველი ქართველი
რწმენაა!

ღმერთთაა!
ბედისწერაა!
ზეცა როა!
ამოდენაა!

და ეს არ არის ოდენ პოეტური ფიქლოსოფია. ამ სიტყვებში შეიმეფდეთ ახეთი ეეფერეფელობა და „რწმენაა“ ეადმოვლილი, ეეშმარტად მორწმენე მეოცეეეულ ხატის წინ რომ ეეფუძება. მეტის ტიც შეიძლება თქვას, ახანი ენას მეეენერულად არათუ ხეკეეთნენ, არამედ ახეი მოვაეენოთხ ალმაცერად უუურეენენ და ენის მეეენიერ-ეეურეენეს ზეროდან ირონთნოეა ეეეახანნლდეეეთან. ეი, ამეკარი ფონეე კი ამ ხფერეთნი ეოფრანს მაჭავარიანის, რომელიც თავის ბუნებით პოეტეი ეეფრო პოეტია, რადგანეეა ეი თავდეფოზოკეეი კარეკ, ბართლეკ რომ, ეახაკეირი და ძნელად ახახნეეეთა.

ალბათ ამ მიზეზითაც ეკ ხალეეი ეკეთხეეეთან ერთგვარი ეაოცეეა ეკმოიეეეთ ინეეს, რომ ეეერ ალმაეან „ხეეენენ“ ფუძეკეეეზე ეკმოიზეა ეფრონ მაჭავარიანის ინთიმეენერეული ხახიათის წერილები და მეეე

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ლში რომელი ბაზის ბუფერ და ვინი მოვალეობა ამა თუ იმ ბუდის შენახვა".

3. მაკვარიანს წლების განმავლობაში უამრავი სხვადასხვა ხასიათის ლიტერატურა, ქართული თუ უცხოური (მათ შორის არაბული, სპარსული, თურქული, აზერბაიჯანული, სომხური, ბაკინული და სხვ.) დაუმუშავებია ამ რაოდენობით, სპეციალურ მეცნიერულ ნაშრომებსთვისაც რომ ეყოფოდა. გამოკვლევაში ქართული სიტყვებთან დამაშვრალი ბევრი მოდგაწეის სახელს ვხვდებით, მაგრამ ეროი მთავარის წინაშე ავტორის განსაკუთრებული რიდი და მოწიწება იგრძნობა. ალბათ მიზეზით კიდევაც — დ

ნიგნი რეპუბლიკა

...ალბა ეკეთ ბოვეკი ამ წიგნში. არე ჩემს წიგნებში ალბა-ნეთ, არე ბამდილებია წიგნებ-ში, არა ხიმლიოთეკებში. ბარნეს-ნეკენ, რომ არა გამოკეთებული ამ-თი წიგნი. არა და ჭამოვან, თვალ-წინ მიდგას და ნალად მაგონდე-ბა ადამი, ფორმაციკა, ტიტელი-ა, ფორმატიკა, ბინაობიკა: „მო-რიგებულთაო“ ეწოდოთ, მოპუვე-ბოდა ამავე სკოლეო ცოლალ ლე-ქსები ფი ზიგადაბნეგ ბარგეეფიკ-ლიფო ინტაბრეფიკ ბიეზიოს ნიბუ-ბიკი ინტარბეფიკეთეთია. სხვა და-ნარჩენს აკ ეკეკეეო. აკ ბმოლიდ ეს ლექსები ზეკეტანეო: ძარითა-დიდ ეს ცილალ, ხეთნენი ცილალო, — ეხეკე ბაკონანეთ, ეს სიტკეეე-ბიკა. და თუ ეს წიგნი ბარიანიკ არ გამოცემულა, ალბათ მე ბმოლ-ოდ ეიზნაბაეკ ბარნენეა ხსოგნაბია და ალბარიდებულ-და თუ ანეკეხეფილად წარმო

ვენებანა, მაღალნიში რაღა თქმა უნდა, აქ ბალბალა მაშინვე უკი-თხავდა თუ უბოდინოდა ხაწერ მაგიდაზედა, სხვა მაგიდა რო არც ბაანნდა ერეკლეს, არც ბაანნდა და არც იქ არიდან რო არ დიტე-ოდა, ეპერიე ბაგეტა და ბრანა ქიდეკიეკ: ბალმიანწოდეკი. ერეკ-ლეკ მიბარუნდა ბალმიანწოდეკ-ლადა, ის ირნინე მიიზეკლნენ და მაგიდაზე შემოდგა, ამავე მაგი-დაზე რაღა თქმა უნდა, ვეეეა ბა-ლონნი გაყიკეკეკებული ღვინითა, კაბური ღვინითა; მაგიდაზეკი, ვამ-ბობ, თორემ — ნოეზებეზედ, მა-გიდაზე რო მოიცლილეკი მხოლოდ ქალალდისა და საწერკალმის და-ხადება ადგილი. შემოდეკ. დახმ-დნენ. მე ამას თვალი შეკეხარინ და დირეს გადავალეკე. ჩემი ად-გილი რო აქ ადგია ანენბოდა, ის იყო ბამიშვიდეზეზანაკ რო ვა-პირებენ, ერეკლესთან ბამიშვი-დობებანა, კარს რო მოაწყდნენ ინა ადა ინინეკი. ის ჩაგმული ხაშუალო ტანის კაცი ბამლილათ, ორი სხვა ეოტა უფრო მომაღლი. ეი აიკერის არ ვიცნობდი. ჯერ არ შეეხვედრიდეკი. ჩემი ადგილი აქ ადაგე იყო. ის ხავარკლეში ჩაბ-რანდა. ორნინ ტახტზე ჩამოხდე-ნენ. ხაწოლიე ის იყო. ის ტახტი, ლოგინი იქ ეშალი ერეკლესა. ერ-ეკლეკ ჩიჯდებოდა თავის ხკამზე-ე, ხაწერ მაგიდასთანა და მორჩა, ჩამოხადეთში სხვა ადარე იყო, ვედარე ვეკარავინ დიტეკოდა ფეზზედაკა. და ის იყო, რო გა-დავალეკე დირხაშეთკი. მოიკა-ლეკი: ბრანა ერეკლეკა. კართან ერთი ხკამეე იდგა. ფიგნები ბა-ოკილკვებულიკეკ ზედა. ნავთკურაკ ეკვე იდგა. ნავთკურა ენთო. ზედ ავური ედგა. ეკნენტალური ბათ-ბობაკე ეკ ბანლილათ, ზამთარი ინ გაკეკვედ ერეკლესა. ფიგნები ჩა-მოაწყო ინატკაზედა. დაჯეკეთ, მი-თხრა...

ბეკინაგდა გარეთა. ყინვა ბაგეკა-ხებდა, მშრალი ყინვანი თბილისხა.

ეს ეკო ხერობა, ღრმა, აზრიან-ნი ხადეგარძელეკეი და... კამათი. ერეკლე თამამდებდა, ერეკლე ხკა-მდა, არც რო ინინი არ ჩამორჩეკ-ბოდნენ. ეხეკე მაკვიდა, — არა, ის არა, ინინი რო არ ჩამოუკვარ-დებოდნენ, ერეკლე რო ხკამდა, ერეკლე რო ჩაერთო ჩიბმეეე

ჯანსულ ჩარკვიანი

ზემოქმედი

ყველაზე უფრო დიადს, ჭეშმარიტს,
ყველაზე უფრო ნათელს, ყველაზე,
თუ დამიჯერებთ, ვხედავ, ღმერთმანი—
ამ წუთშიც ვხედავ. ვხედავ
მწვრვალზე.

ვხედავ ცასავით გახსნილს და ნათელს,
ფრენას რარიგად ასწავლის მართვეს,
ჭკუიდან უცებ გადასულო მგოსანს,
რა სიღიადის მანტიით მოსავს.

ვხედავ, ვით ანთებს აღმოსავლეთით
მზეს და მ"ოს სხივით როგორ
გვაპურებს,
ფერად სიზმარში ვხედავ სვანეთის
ცაზე რომ ჭკიდეს მთვარის საყურეს.

ის, მოყვასი და, თვალშეუდგამი,
მამეული მთეზე ავეფნ ხავერდებს,
თავმოდრეკილი ედგვეარ მუდარით
და ჩემი ქვეყნის იღბალს ვავედრებ.

ცაშია, მაგრამ მიწის მკვიდრია,
თაფლივით მოსწყვეთს შემოქმედება,
წარმოიდგინეთ, ისე დიდია,
რომ ერთი ბეწო გული ეტევა.

ლაკანი, 15 თებერვალი, 1989.

სიიულვილო, გამარჯობა!

აგერ, გუშინ, თუ გუშინწინ,
თუნდაც გუშინწინისწინ,
ნესტანის და თინათინის
იყო ჩვენი თბილისი.

ახლა იყო, მაშ რა იყო,
ამ მიწის და ამ ცის ხნის,
რა მიწა და რა ცა იყო
ქვაცხის და ვარცხის?!

რა იყალთოს, რა ვარძის,
რა რუსთავის, რა რკონის,
რა ჯანდაბით დავიქცეთ,
რა ტორებით დრაკონის.

ახლა იყო, შოთა რუსთაველს
თამარი რომ უყვარდა,
მერე მტკიმნა სიყვარულსაც
ყელი გამოუღდრა.

ყველაფერი ახლა იყო,
გუშინ იყო, გუშინწინ,
რაც ხმამაღლა მიხარია,
გულში მტკივა, გულში მწყინს.

დღეს რა ხდება, შენ ისა თქვი —
რა მოხდება ხვალ და ზეგ?
ამაზე მდის ცრემლი სანთლის,
გული მწყდება ამაზე.

არსით წვეთი თანაგრძნობა,
ერი ვარ თუ მერი ვარ,
სიძულვილო, გამარჯობა, —
ალბათ შენი ვერი ვარ.

მოსკოვი, 21 მარტი, 1989

სიკვდილის შვილები

აკანჩხულო სიკვდილო,
რა გამხდარი ტანი გაქვს,
კაცი შეილმა არ იცის,
რა ? ოგაქვს და რა მიგაქვს.

საჩურჩულო სამქე გაქვს
ქვეყნის ქალაჩუნებთან,
ვერავინ ვერ გიიგო
შენი ალაჯუნება.

მგზარზე რაი გაგიდევს —
ბარია თუ თოხია?

თუ ცელია? თუმცაღა,
არ ჰგავს, მაინც ცელია...
გვერდზე ნუ იხედები —
მითხარ, რა მიწერია.

მითხარ თუ ვეღირისება,
რაიც გულით მწადია?
თუ არა და ახლავე
გამაქვავე, მადლია.

ჩემი ღვინო წაიღე,
ჩემი ოქროს ხორბალი,
ოღონდ მითხარ, რომ ბრუნავს
წაღმა ბედის ბორბალი.

მე არა გთხოვ სიცოცხლეს
და ცხოვრებას ნებივრად,
ჩვენ ხომ შენი შვილები —
სიკვდილის შვილები ვართ.

18 მაისი, 1989

პაპიეზა

ჩამოძენძილი შური აშმორდა,
როგორც ჟილტამი, ისე ამყოლდა,
გადაადიგა ღიმეს, გაშორდა,
სადღაც გამყარდა და აყაყანდა.

დაამბარილა ბეკის სახსარი,
კეზზე მოაჯდა ლურჯა სახედარს,
მოვლო გუდანი და იახსარი,
მოხარშულ თვალით მყინვარს გახედა.

ატეხილი და ატროვებული,
გასცდა მცხეთას და გასცდა
ნატახტარს,
ტურების ტირილ გატოლებული.
მამალი ჯიხვის რქაში ჩასახლდა.

ვინ იცის, ვის სახლს რა ცეცხლს
შეუფუნებს,
(შორს სადღაც მზეა და ლაშარია).
მე ვანთებ სანთელს,
ღმერთო, შეუნდე,
ვინც ჩვენს წინაშე დამნაშავეა.

თბილისი, 28 მარტი, 1989.

ჩემი მასწავლებელი, უფიზარი კაცი

პაატა დავით ჭეყნიანის ხსოვნას

ისე, ვით ღმერთს მიმართავენ,
შენობით და ლაღად,
მეც შენებთან მიმთვალე —
შენი ჯიშის ბალღად.

შენახული გკონდა ელდა
ამ მიწის და ამ ცის,
მახსოვს შენი გამოხედვა —
უშიშარი კაცის.

მახსოვს შენი პურის მადლი,
მადლი შენი ღვინის,
შენგან დანთებული სანთლის
ალი სულში ღვივის.

რანაირი მოქმედოუღე,
რა ბრძენი და ქველი,
შენი სიტყვით მოხათლულებს
ფარავს ღვთისმშობელი.

ვიცი, ვიცი, რა ცეცხლი და,
რა კოცონი გწვავდა,
მაგრამ ვეფხვო, რა შეგიცლიდა —
საქართველო გწადდა.

მოგაყვა სიყვარული ცხადად,
სიბეერეშდე მოგაყვა,
ქართველის ჭირმა გაიცოცხლა და
ქართველის ჭირმა მოგკლა.

შენახული გკონდა ელდა
ამ მიწის და ამ ცის,
მახსოვს შენი გამოხედვა, —
უშიშარი კაცის!

20 აპრილი, 1989

ხამიმპარი

ვანო ჯობანიას

ივანე, ვეფხვო დაჭრილო,
გულ-ღვიძილში ბახალგაჩრილო,
რა იქნა შენი ბაკვერი?
სევდის კი არა, ქართველთა
სულში ქარაშლის მომგვრელი.

რა იქნა შენი პაატა,
სიყვარულს ვინღა ჩაგატანს,
ვინღა გიტირებს ლომივით?
სადაა შენი ცრემლის ქვით
საფლავი ამოკოლილი?

ძალიან კი მეცოდები,
ალმათში ზიდე ლოდები —
მაინც შორია გოლგოთა,
რა ვთქვათ სიკვდილის შვილებმა,
სიკვდილზე ცუდი როგორ ვთქვათ?

იგლოვე, ვეფხვო, დაჭრილო,
გულ-ღვიძილში დანაგაჩრილო —
ტირილი შენი საქმეა,
რაც შეეხება სიკვდილსა,
შვილზე ახლოა, იქვეა.

იტირე, ამბო ივანე,
ამ ქვეყნის ორომტრიალის
ზმანი გვესმევა შარბათად,
რაც სიცოცხლისგან ვიეალეთ,
სუფეკეა სიკვდილის ჩიბარდი.

თბილისი, 10 აპრილი, 1990

●

ღმერთო, ჩემო,
რაც სატანას გულში ხვდება ალბერად,
მე შენს წმინდად წიგნში წავიკითხე,—
„ნება ღვთისა
მშვიდობა და სათნოება გახლავთ“,
— მაგრამ ჭკითხეთ,
სატანასაც „ჭკითხეთ...

პორტრეტი

ბოდმთ ვინც ხარ, კარგად ვიცი,
ისე გაგხარ ამერიკელს,
ვიცი, სიფათს როგორ იცვლი —
თუ კაცი ხარ, გამერიდე...

ერთი „რჩეულის“ ბაზმ

შენი ლეკსების „რჩეულს“ რომ
გავშლი,
აზრი უაზრო კბილში გამომცოცავს, —
ალბათ რჩეული დატოვა სახლში,
გადასაყრელი წიგნად გამოსცა.

●

ვაი, დასწყევლოს
ღმერთმა კოცნა,
გულში ეშმაკის
ვისმენ ხითხითს.
კოცნა შემაძულა
ერთმა კაცმა, —
იკოცნება და
საფლავს გითხრის.

●

კარგია, უძირო
ლაყვარდის ღაღანი,
მაგრამ ვინც უსიტყვოდ იწამა —
მისი განაწირი მკაცრია.
შენ ცა რომ გგზნია
ყველაზე მაღალი,
ყველაზე მაღალი — მიწაა —
ყველაზე დაბალი — კაცია.

კითხვა-პასუხი

რად გმტრობენო, მეუბნებიო,
ისე აღმფერეთით?
იქნება, შენ მტრობ ოდენ?
მოგახსენებთ,
საქართველო არავისი
არ ყოფილი მტერი,
მაგრამ როგორ მტრობენ?!

ვეფხვთან კოტეს

მწერლობაში მოჰქონი ცხენით,
უდარეულად ხითხითე,
მე რომ ლექსი მოგიძღვენი,
ნუტა თუ წაიკითხე?

არც ხოს იტყვი, არცა არას,
წინ მიდგეხარ ვით ხატი,
ღრო არ გეკენიდოდა, ოვარა,
რას არ წეიკითხავდი?!

სურამში

ოვალშეუდგამ სინათლეში,
ქლიავისფერ ბუტულში,
გახვეული სუროში
საყვარელი სურმეში.
სამაპრიის ცაზებმა
ისეე ამოიბერტა,
ძირის ამონაყარო,
მე შენს გარდა ვინ მყავდა...
შენი კოდის წყალი და
შენი ჭალა. მიყვარდა.

სულში ამობრწყინდი და
სულში ამობდღვინალდი.
ლექსში უნდა დადიცხო
ჩემი სიტყვის ზმიადი.
მახსოვს შენი ყანური,
შენი შემოქმედური,
შენი იაგნანურის
შემოხედვა გვერდულად.
ნაკოისფერმა ჩიტუნამ,
ანწლის მჯდარმა ყარანამ,
დამინახა თუ არა,
ცაში შეჰკრა კამარი.
თვალშეუდგამ სინათლეში,
ქლიავისფერ ბუტულში,
გახვეული სუროში,
საყვარელი სურმეში.

6 აპრილი, 1989

ცრემლი

ქვემოურთას ეძახიან ამ ქედს,
ზემოურთას ეძახიან ამ ქედს,
სამარწყვეა, მარწყვეთი სავსე აქეთ,
სამპეროა, მაჯრით სავსე იქეთ.

ლამაზი ხე ამართულა მაღლობს,
ხე, რომელიც ისხამს ყვითელ ბულბულს,
იმ ხის ძირში, ანუ იმ ხის ახლოს,
ჩარკვეანი გინისვენებს, ზურაბ...

ღმერთმა იცის, ვისი რა ემართა,
ან საკვდილის სად ჰკიდია ცელი,
ზურაბს დარჩა მშვენიერი თითა,
რომლის თვალზე არ შემშრალა
ცრემლი.

5 აპრილი, 1989

მერაბ მამაძალაშვილს

აი, ლეჩხუმი,
ღვინისფერი თრიმლში მაჭრდება,
სიცოცხლის სხეიც
ამ მთის იქით თითქოს მოკლდება,
ბედნიერია, ვინც აქ გაჩნდება,
უბედურია, ვინც აქ მოკვდება!

20 მარტი, 1989

საქართველო...

სისხლიდან დაწრეტილ
მე უნდა მოგზედო,
შიგ სულში შემძვრალა
ეშმა და სატანა,
განა რა ცოდვა გაქვს
ღვთაშობილს ფოლდერი,
რომ ყველა შენ გებრძვის
დიდი და პატარა?

1989

●

ჩვენი დღეები გიფრენილან,
როგორც ჩიტები,
მივალთ და ვტოვებთ
ბოროტს ფუთალავს...
ამ საქართველოს
ჩვენ არ ვეპიოდებით,
თქვენ, ვინც საკრიდებით,
მოგიმართოთ ხელი უფალმა.

1990

მოდი ვნახოთ...

შვილი მამას,
მამა უფალს,
ბრიყვი განათლებულს ებრძვის,
სათხოვნა დაიღუპა,
გახდა ბოროტების კერძი.

ცაში აღარ არის ჩიტი,
ზღვაში აღარ არის თევზი,
შე უღმერთო,
საით ილტვი,
საით. ფიდი ალი?

1989

ARCHIVE
http://Archivebeta.Sakdrive.com

ოთარ დევეტრაშვილი

შაბათი დღე

მხატვარი დიმიტრი ერისთავი

ზეინაბი.

ქალები, ძირითადად, ორ ჯგუფად იყოფიან: ლამაზებად და ულამაზოებად.

ზეინაბი არც ლამაზია, არც მახინჯი და არც საშუალო ბარეკნიანი.

ზეინაბი სულ სხვაა...

მანკანამ ჩაიკაკა.

და მერე, როცა ძოგნარს გახცდა, დიუხვია და ქვა-ღორღით მოფენილ ვიწრო ადმარის შეუყვა, — ძრავთან ისევ რაღაც გახსოვრდა.

ეს მერიე იყო!

ყარე ხმა ბირველად დილით შემოესმა. ყურადღება არ მიექცევია. ხდება ხოლმე, მანკანა წაიბუტუტებს, გაკიბეთქვის ბულს და მერე თავითონვე ისევ მოწესრიგდება ყველაფერი.

თბილისს გამოსცდა.

ანსამბლ მიეჩქარებოდა და მაინც სწრაფად მიდიოდა.

ასფალტი ბოთს ძარს გასდევდა. მარცხნივ ხეები იყო. ხეებიდან, ბარკეტად გირსანეკნენ, თეთრად გაკვალული ხალკეკი ბოლკეკი ჩანდა და ალმასი-ფალმარიანში წაჰდიოდნენ...

ისევ ამას ფიქრობდა:

გიიცნობ ლამაზ ქალს. შეხედავ და რაღაცეთ მეორე ნაცნობი ლამაზმანი გახსენდება. შეკამპა...

ზეინაბი, სულ სხვა მასტია.

თავდან ბოლომდე თითქოს ხელით არის გამორანდულია...

„ეიეულმა“ იიეე ჩაიკაკა.

სახლიერის ტუმბეი ოთხი მოსახვევიდან რჩებოდა... ბუთი.

ზეინაბი, ერთი ზეხედვით, ადამიანს შეიძლება არც კი მიეწონოს...

მანკანაში მესამეე რაღაც გაკეკასუნნა.

რისაკენ მიდიოდა.

რა ეკნა? ნახევარი ბაზა, ბა და ბა, უკვე გავლილი ჰქონდა. გამობრუნება აღარ ღირდა. მოსახვევი ახლა სულ ერთი იყო, სად მოხვიდოდა — აქეთ თუ იქეთ...

ზეინაბი...

ზეინაბს ფერმკრთალი, ოდნავ მოგრძო და ტანად შედარებით შესაბრნეკავდ გამხდარი სახე აქვს...

დაამბარ ქალი მაინც არ არის...

ქედნეკიდა გადაიფარნეკენ.

წაბალის ხის ქვედა ტოტიდან ციცვი დასხმულა.

სახადერის ტუმბეი ორი მოსახვევი იყო დარჩენილი...

ახეა თუ ისე, ზეინაბის მინაბულ და რაღაცეთ ჭაღალით უცნაურად მოფუღული, წესეთან ოვალეს ეერსაგ ვიეკეკეკი...

ზეინაბი. ვიღაცამ ქაქა — ტანთან შედარებით ქალის შეხამჩნეკვად გამხდარ სახეში, დაუოკებელი ეინი და ავხორცობა ოფარეკნი.

ავხორცობა...

ამ ნუმ, გაბსწყალულ და ზამაზე ცოტა მეტად თავაზიან ქალს, თვითისაც არ იცის, რა თილისმა აქვს.

ეს თილისმა კაცს ანდამატივით იზიდავს. თავგზას უნეკეს. ამბრუნეს და მუხლებზე დამბობილ მინად აქცევს.

გიიგეს ამას ქალი?

ეკ, გაიგეს!

ჩეკ ცოლი, ცხადია, ვერც ამას ჩახვნეკ-ბა, ქუთაისეკოი ვიეკან რატომ ვიეეეი, სახლიდან რატომ ეაპარეს ეაბეკეს და ბატონსაც, ფიბაბ ანის — ეეუეედეკეი ზეინაბი რატომ ვამკობინე.

ეუ, ნეტა მოკკედეკ!..

სახადერის ტუე ეეშმიდეკოის სეკდიი და დაბრეკული იდეკმანეთი ეეეეკეს.

აკეკ ვკარაინაკ ეეკეიმ.

ასფალტს ოხშივარი ასდიოდა. სანაპეკრიდან ვაძარეული ტოტები ეეშოდან ვაიკვალეთ-ნენ ხეკრი ეკეკ.

არ ებრძოდა და თითქოს მაინც ეაკსმოდა-ხის ტოტებიდან დაცურებული ეეეთები ძირის ოიგარი ეეკაკენ-ეეკაკუნეთ ეეეემოდენ ფოთლებს.

მერე, მერე და მერე, რიცა სიარშეეეი ეეკვიდა, ტეკე უფრო დიაბრა და ეაშვეემა ეაბეკან ვაიბეკ, — ედდა დაინახა.

თოხეეხთან ფეხსეეხეედა. ვაბრაკეეეი ეოთეეი ამოეკეარა. ამეეის ჩასაკიკავ ვაკეაბეეეი „ეეეეეეის“ ეაეეეეეეი ეეეეეე

გაააჩერეთ!.. გაააჩერეთ!..

ან ბატონ ხერგო ზაქარიაძეს რას ერჩოდა, შე კაი კაცო? საფლავში გადაბრუნდება ის საბედაო, რომ ჩაჩუნაში: შენი ცოტტები შენივე მოძღვრისა და მაჰაგალეგანის კოტე მარჯანიშვილის წინააღმდეგ მამხილებელ დოკუმენტად გამოიყენობო. გარდაცვლილს ხელმეორედ ნუღარ მოკლავ. თან ისიც არ გეცოდინა „როდის ჩაიწერა ბატონმა ხერგომ ეს აზრები ფილმ ითის ფონზე“. ჩვენ კი, ვინც ხერგო ზაქარიაძეს ძალიან კარგად ვიცნობდით, ვიცით, რომ კოტე მარჯანიშვილზე საალაბეზენელი კაცი მას არავინ პყოლია. დღენაღაც გენნოს, მოძღვარს, შეუბენრეოდ ადამიანს ეძახდა. ხშირად ამბობდა „კოტე მარჯანიშვილის ხაკენ, ბეღლად ინიე ეკოფა, რომ ალბარდა მაბამოთა ინეთი თაობა, რომლის მსგავსს ქართული თეატრი დღიხანს ვერ მოეხწრებაო“.

ვინ ინებობს ქართველი, ვინც ამ აზრს არ დაადასტურებს.

მაგ, ხელელები ეფოდან უშნეკი ჩხეიბე და ვერეკი ანკეფარაძე, ხანდელი თაკაშვილი და ვახო ბოძიაშვილი, ხერგო ზაქარიაძე და ალი კიბანიძე, თამარ ბეგეკეკაძე და შალვა ლაბაშიძე, ბოლოო შავგულიძე და გრიგოლ კოსტავა, ხანდრო ეთრეოლიანი და ეცეცოლა წუწუნავა, აკაკი ავანტალიანი და ზაზი გომელაური, ბერი დავითაშვილი, ალე ოქიაძე და უამრავი ხანა, ორი თეატრის ბაკოოა-განხეთქილების დროს უეოოუმნიდ რომ ინორიენ კოტე მარჯანიშვილი, ეს ბაკარა „ოუხეოუმე“, მაგალის დაბმა რომ ამ ხეიდნოა ქართულ მეტყველებაში ან რა ბაკადინია ვალერიან გუნაანა და ვახო ანაშიძის დაპირისპირება კოტე მარჯანიშვილთან. რამოოდა ხეენნ დიდოსტანი, პირველი პროფესიონალი რეჟისორი, რომელსაც ბეღლა პროფესიონალ ქართველ თეატრის შექმნა განუბრაფდა და შექმნა კიდეკ ინეთი თეატრი, ტანლოსნად რომ ნაადგება მრავალი დიდი ქვეკნის თეატრებს. და თუ მაინც „ოუხეოუმეობის“ დაიჩემეს, მოკამხეენ, რომ ვალერიან გუნაანაც და ვახო ანაშიძეკაც რეზოლი ვანაალეს ჩანდნენ ინეთ ინეთ თეატრ, ტანლოსნად რომ ნაადგება მრავალი დიდი ქვეკნის თეატრებს. და თუ მაინც „ოუხეოუმეობის“ დაიჩემეს, მოკამხეენ, რომ ვალერიან გუნაანაც და ვახო ანაშიძეკაც რეზოლი ვანაალეს ჩანდნენ ინეთ ინეთ ინეთ

ნი პირველ ეოცლინა, თავს იჩენს სიტყვების ხმოვანნი და ან ზეიმდება ან ირთხის ეზეზნეა. რაც უნდა კარგადაც ითქოს ერო, ეს პროცესი მაინც ბოლდება. ის შეიძლება ან ბოლდეს მხოლოდ ნაწილობრივ, ოღონდაც ეს, თუ ეს ხალხს მოელი მისი არსებობის განმავლობაში ინაკეთია ეოდენ ეოდენ ეროვნული ენა ბერძენ ეროვნულ ენაში ან ბერძენ ეროვნულ ენაში ეროვნულ ენაში ეროვნულ ენაში

(დასასრული)

რაც მინდოდამინც სერგო ზაქარიაძის მიერ უფის წყენაკაი ბაზერილ ერთადერთ ფაქტს ფლეველებ? თან აღკვნი, მე მგონი, დაეჭერებთო. ძალიან დიდ პატივს ვცემ ბატონ სერგოს, მაგრამ, ზარმოიდგენე, რომ ბაკლებად დიერეკება, ვიდრე უშანვის ან ვერიკოს, ხანდრო ეოროკლიანს ან ვახო გოძიაშვილს, იმათ, ვინც ლამის ოცდაათიში ხათი მარკანიშვილის ბვერილი ოდენენ ან ეკეთ ინლონენენ ზან. სრულიად ახალგაზრდა 20-21 წლის სერგო ზაქარიაძე ბაშინ მარკანიშვილის სპეკტაკლებში ეპიზოდური როლების თამაშზე ოცენტიანდა და შედარებით ზორიდან ადევნებდა თვალყურს მარკანიშვილის მოდგაწეობას.

კიდევ ერთ ახალ ცნობასაც მოგაწვდი, რომელიც ან არ იცოდი, ან გაგვიგ ზიოერუე ეური. შენ ზარმოიდგენე, კოტე მარკანიშვილი ქართულ მეტყველებაზეც ბეერს ფუშობდა ზსახიობებან. ლოგიკურ ბახვიდენსაც უსწორებდა და ცალკეული ბეერების ზუტ ზარმოიქმნაც მოითხოვდა ბათკენ.

ქართული ენა მარტო წერითი მეტყველება როდია, ის ზეპირი მეტყველებაც მოიცავს. ეგ, ხზორედ ეს მზარე ოყო კ. მარკანიშვილის ძირითადი ხასრნაკი. ის განსაკუთრებული სიფრთხილით ეკიდებოდა ქართულ ბეერებს და დღეენიდგვ ინეორებდა, მათი ოდნავი დამახინჯებაც კი მოეტეგებელი ცოდვაა, რადგან ეკარგა ბაკეფილ ოდენ და ბანეშერიბელი ქართული ეეერიდგან და ხმა ენების, განსაკუთრებით კი რუსული ენის ბეერთა ხარეტყველი ბუნებაში ოოქვიფეთ. ნეტა რას იკლაკდა ოდენ ქართული მეტყველების სიხნერისაკთვის, თუ ერთ მშეენიერ დღეს „რუსეთუმეობამ" დაბარალებდნენ.

კ. გამხახურდიას აქვს ასეთი ნაოქვამი: თუ ვინდა კაცი მოყალი, ის დაბარალე, რასაც მოელი სიცოცხლე თვითონ ეზრიდოთ.

კ. მარკანიშვილი კი ხმალშეკრული ინრძოდა ქართული ბეერების დანაგვიანებას ენაგიდეს. ხზორად ამბობდა: ყველაზე მოსაკვლელი, ანუ ყველაზე „მაედური" ამ ზზორე ქართული ბეერი — ესო „ლ" (ლასი) ინიზო. ბიზი ოდნავი ზერბილება რუსული „ბიაკი ზნაკის" გაფელნინ (რბილი ლასი) დაზლუკვეფილია. რა ხაოკარი ზორსზვერტელოსა. თუ რბილი „ლ" ენინა ზმოლოოდ ბეგრეფლს ახასაოთებდაო, ახლა ეს ხენი თითქმის ყველას მოეფი და ლამის ეაკორნენეფ ეკიდინდა იქცეს.

ნუოე ამას მიეუენ, „ეოე-ვრაცეა" რომ დაგარქვი. ეგეე ენინ ბრალია. არც ამით დავინტერესებენელვარ, ხაერთოდ ეკიკეი ამ ქვეყნად თუ არა. მაგრამ ამდენი ინბოარე, ამდენი ეკიენე, ნახეკინი სკერთველი „რუსეთუმეეზ" მოსათელე, მოელი ქართული თეატრი „რუსეთუმეობის" ბუდედ გამოცხადდე, „ბეჩავი ირეროვანი — ქართულ-რუსული" თეატრი დაგვარქვა, რომელნი „ხაეოდაკი არ ხენაა" ქვეენნდ არ არსებობს, და ჩვენ სალოცავი ბატი „ოეკის ოეენდა" გამოიტანდე, ამა, რა ეკეონა? ბეტის ლინი ხარ და ბარეკ ამ ზეტსაე ბოლოშეე მოკახენეფ.

ნუოე ამას ბაეზერ ფრანცუზეზე: „ავტორის ხტელი ყველანან დაეეფოდა, ვ. ა." ენინაკენ ეეტ ყეი — ჩემი ხტელი, ზეიძლება, მოიკეფეფდეფ. ოდონდ, ამასაე ზუტკად ბრძანეკ: „არც მთქვამს, რომ ეკეფ, ანუ ყველა ენეკ ქართველად ლაპარაკობს, ნაეეიერი და ზნეკეთოდაა". ეს, ხაკეფთარი ავტორის ხაკეფთან თავზე „მორგების" ხაეკენო ბაკალითია.

რაც ზეეზეეზი დაეეკანდეფ მარკანიშვილის თეატრს, ზენგან არაა ზეერთან ინფორმირებეფ ხაზოგადოებას მინდა ვაეეეკო, რომ ამჟამად დიდი ქართველი რეეეინორის, ქართველ თეატრის ეეფორმატორის კოტე მარკანიშვილის ხახელთან ზეკეფნილ თეატრში არ ეეშოობს არეეეინორი, ბსახიობი, თეატრმეეფლეფ თუ ადმინიკატორეფ ხაბსახეფის ეეშეკეი, ვინაც ქართველი ხაბავშვო ბაღი, ქართველი ხკოლა და ქართველი ეეეფლენი ხაბეკალეფნი არ ჭკონდეს დამთავრეფდეს. რა ხანაა ყველა რეეეინორი მზოლოდ ქართული ენაზე ატარებს რეეეეფიკეფს. რეკეფორეფარი ძირითადად და უმთავრესად ქართული პიეკინებაკენ ზეკეფნა და ყველა ხხვა ენობა ამის თაობაზე ენინაბარ გამიბნეფა.

ზერე ეეკაკი. დაიეეკინენ ეფიერობდი მარტო გიე-ერაეეეფთი ზეეოფარკეფლეფავეკ, ეკაკი მოკეენენენ ლოგიკეფ და „ოეენეფ" ეეკეფ ბაკეფ ეკეეეკ ეკეეკ ბატონ სერგოს, ეკეეკ ეკეეკ ეკეეკ

მორიგი გრიშაშვილისა

23 აპრილ. ოსოგ გრიშაშვილის ბიბლიოთეკა-მუზეუმში გაიმართა პოეტის დაბადების 101-ე წლისთავისადმი მიძღვნილი საღამო — „მორიგი „აკრიშაშვილისა“. თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორმა სოლომონ ხუციშვილმა შესავალი სიტყვაში აღნიშნა, რომ გრიშაშვილისა იუბილეადან 1965 წლიდან აღინიშნება. მან გაიხსენა პირველი შეხვედრა. ოსოგ გრიშაშვილთან, ბოიკოსა ჩირეული „აკრიშაშვილა“.

პოეტის დისშვილმა, ქ-ნმა ანა ციცინაშვილმა აღნიშნა, რომ ამდენრიგ თანაბმად, პოეტი თავად იყო ზოგიერთი ნაწარმოების დაბეჭდვის წინააღმდეგი...

მოგონებით გამოვიდა შოთა ლეკიშილის ქალიშვილი მწერალი ქეთევან ქუჩუკაშვილი. გიიხსენა პირველი შეხვედრა პოეტთან 1934 წელს, უთანიერთობის საინტერესო ეპიზოდები.

ᲛᲔᲒᲝᲜᲠᲘᲡ ᲓᲐᲒᲚᲔᲜᲔᲑᲐ

ეს მცირე მოგონება ი. გრიშაშვილზე ჩემი ინოფვნით დაწერა და გადმოგვაგზავნა პროფ. გ. გოზალიშვილ (1900-1988 წ.წ.), რომელსაც 70-ინ წლებში, ეს ერთ ხანს თითქმის ყოველდღე ვხვდებოდი და ესაუბრობდით ქართული მწერლობის ისტორიის და ხელოვნების საკითხებზე.

მწერლობას დიდ პატივს სცემდა და უყვარდა. შეეძლო საათობით ესაუბრა ქართველ მწერლებზე. ვინსაკუთრებით ახლოს ყოფილი ახმეტელ ეროვნული ოლიმპიადა ი. გრიშაშვილზე. ამიტომ, სპამონენებთან დამთხვნმდა მთ შესახებ მოგონებების დაწერას. ამჯერად ქალთელ ეთაგაზობთ მოგონების ერთ ფურცელს ი. გრიშაშვილზე, რომლის ოროგინალი ინახება ჩვენს არქივში. მოგონება ნათელს ფენს პოეტის ცხოვრების ზოგიერთ მოვლენას. ეს მოგონება სიხარეგიოდ ეფუფნა ამითაც, რომ ბატონ გ. გოზალიშვილი ეკიუვება ი. გრიშაშვილის ცნობილი ლექსის „ამიერი თბილისში“ შექმნის ისტორიას. ეს ლექსი დაწერილია 1929 წელს და პოეტის მიწაწერი გვაქვნთს, რომ იგი შეუქმნია ხელნაწერია ორქესტრ მომქანცველი მუშაობის შემდეგ, როცა გორეთ, ჰაერზე გამოსულა. აი, ეს მინაწერი: „ეუნანიის ორქესტრან მოსულის შემდეგ, როცა ჰაერში გაბაფფულის სუნი ტრიალებდა“. ეს მინაწერი და ბ-ნ გ. გოზალიშვილის მოგონება ამ ლექსის შექმნის კონკრეტულ შეთხეევის შესახებ ერთიანეთს ემთხვევა. მკითხველს ვთავაზობთ ფაქიზეთ ი. გრიშაშვილის ლექსის „ამიერი თბილისში“ ავტოგრაფის უცნობ მოკლე ვარიანტს:

რად ავიხარე არქივი,
სულის და გულის მდაღვალი,
ან რაგომ ეშრობიმის ამდენსა,
ვინა ცოტა მაკეს ნალეკეი?
მინდა ავეცალედი, ვით უფნ,
მაგრამ რომ არა მეალია?
სოსო რა კარგი დღე არის!
სოსო, რამდენი ქალია!
სადა ხართ, ლამაზმანებო,
მოდეთ, დამთვრეთ ბუნებით,
ამიავეთ ტუნის ულალაბ
მაგ კოცნის უზალოვნებით.
თორმე ვბერდები და გულმაც
ლოდინის შმაბი დალია.
მაუ, რა კარგი დღე არის!
მაუ, რამდენი ქალია!

ᲒᲝᲖᲐᲚᲘᲨᲕᲘᲚᲘ

ოსოგ გრიშაშვილს როგორც გამორჩენილ პოეტს დიდი ხანია ვიცნობდი მწერალთა სახლიდან, პირადად კი დავუახლოვდი 1928 წელს, როდესაც საკართველოს სახლოიონი და სათენგაროეთო საზოგადოების საკარო ხხდომაზე, რომელსაც ივანე ჯავახიშვილი თავმჯდომარეობდა, ზეკვეთზე მოხსენება 1832 წლის შეთქმულებაზე. იმ პატრიოტ ქართველ ინტელიგენტთა — შორის, რომლებმაც ალფრთოვანებით მიიღოს ჩარმატება, აღსანშნავნენ მიხეილ ჯავახიშვილი ფ. სოსო...

მე მაშინ ვმუშაობდ საკართველოს ცენტრალურ არქივში (ლენინის ქ. 48) რომელიც დღეკანდელი ფეიერმონიის ტერიტორიაზე მდებარეობდა: ცენტრარქივიდან ეზო ლენინის ქუჩიდან მელიქიშვილის ქუჩამდე მიდიოდა. (ეზოში იყო ცენტრარქივის დამშმარე შენობების არქიფსაცავები და სხვა საწყობები). აქ მე მჭირდა საცხოვრებელად მოცემული ერთი ოთახი, რომელიც მელიქიშვილის ქუჩაზე გადიოდა.

ჩემი მოხსენების შემდეგ სოსო დაინტერესდა 1832 წლის შეთქმულების მასალებით და დაიწყო ჩემთან სიარული ცენტრარქივაში, ისევე, როგორც მიხეილ ჯავახიშვილმა. სოსოს ინტერესებდა მასალები ალექსანდრე ჭავჭავაძის შესახებ, მიხეილ ჯავახიშვილს კი განზრახული ჰქონდა დიდი რომანის დაწერა, რომლის სათაურად იქნებოდა „შეთქმულება“.

ეარდა იმისა, რომ შეთქმულების მასალები უშველოდ მე მქონდარა, რადგან ბუნებრივ ჩემი ინტიკიბეეეი იყო ჩამოტანილი, — ცენტრარქივში მე განვავლილი ე. წ. სამეცადინო დარბაზს, რომელიც განკუთვნილი იყო საარქივო ბუნებებზე. ეურნალისტმა ნანა ფეიენფაძემ ისაუბრა ვიზეი „ერომუნისტის“ პუბლიკაციაზე „ალრილის ბოლო რიტვნებია“. ლირსეული მამეულიშვილისა და პოეტის შემოქმედების სანინტერესო ანალიზი შეთავაზეს თეოლვის პედაგოგიური ინსტიტუტის ქართული ლიტერატურის ისტორიის კათედრის გაგგეგ დოკენტმა გიორგი ჯავახიშვილმა, ფილოლოგიურ მეცნიერებათა დოკტორმა აკაკი ზინთიბიძემ, პროფესორმა შალვა გოზალიშვილმა, ლიტერატურისა და ხელოვნების სახელმწიფო არქივის დოკენტორმა ვატანგ გურგენიძემ, ეკონომიკის მეცნიერებათა დოკტორმა ირინე სტეფანეშვილმა დასხვებმა.

არქიტექტორმა თინა ჩიიეკმ გაიხსენა თბილისის უძველესი უბნის — ნარიყვნის ცხოვრების განუმეორებელი კოლორიტი, დასასრულს კი მისი წინადადებით

აჩვენეს ძველი თბილისის ხედვების ამსახველი სლაიდები.

აღინიშნა, რომ სული ძალე მკოთხველს საშუალება ეეჩენი გადაენოს პოეტის გამოუკვეყნებელ ერთ დროს აკრძალულ ლექსებს.

ᲛᲘᲠᲘᲐᲛᲘ ᲓᲐᲜᲘᲔᲚᲘᲡ ᲑᲘᲑᲚᲘᲝᲗᲔᲙᲐ

ᲠᲝᲓᲘᲡ ᲓᲐᲜᲘᲒᲐᲓᲐ ᲓᲘᲛᲘᲢᲠᲘ ᲣᲘᲤᲘᲐᲜᲘ?

დიმიტრი უიფიანის დაბადების ადგილად დღეს ერთმანეთა მიჩნეულია 1814 წლის 14 აპრილი, რაც ეფეკრობთ, სწორი არ უნდა იყოს.

1. დიმიტრი უიფიანის მეტრიკულ ამონაწერში მისი დაბადების თარიღად ნაჩვენებია 1811 წელი („სიხარტორი მოამბე“, III, 1947, გვ. 329).

2. საკართველოს მეცნიერებათა აკადემის კ. კეკელიძის სახელობის ხელნაწერთა ინსტიტუტში დაცულია დიმიტრის უფროსი ძმის, — ქაიხოსროს, — წერილობითი თხოვნა ეორის მაზრის უფროსისთვის დენეტრი ტატოიოსაგი (ფ. უიფიანის არქივი, საქმე № 510, ფ. 1). ამ თხოვნაში ჩვენთვის ამეკავდა ჩაინტერესოა ორი ადგილი: ა) „ვინაოდან ივანე ალაშიეძ ძლიერ შეეგავენწოოა და ყოველი საცოხურებელი მიმიღო და ვეღარ შეეიღენ ეა ოხლების გამოჩენდა, ამისთვის ჩამოეკელ იქოდან სოფელს ბერეთს“; ბ) „ეე ექვსი წელნეყიდ არის ჩამოსული ვარ ამ ქვეყნიდამ“ („ინ ქვეყანაში“, ჩანს, იგულისხმება იმერეთი და კერძოდ ოკრიბა, სადაც მოსული ცხოვრობდა და მსახურობდა დიმიტრის ბაბა — ქორო უიფიანი). თხოვნა დაწერილია ჩყოი (1819) წლის ნოემბერში. ეს დროს ქაიხოსროო „იქიდან“, „ამ ქვეყნიდამ“ ექვსი წლის ჩამოსულია და ჩამოსულხარ იგი დაობლებულია. ამრიგად, ქორო უიფიანი, რომელიც 1810 წელს ოკრიბის მოურავია (Акты... IV, გვ. 258), 1818 წელს უკვე გაქვავია.

ზემოხსენებული ივანე ალაშიეძ (სხვათა შორის, ალაკი წერილთის ბაბუა დედის მხრიდან) სოლომონ პირველთან ზელეშვილი და დიდად გაგელენაანი თავადი იყო იმერეთში. 1810-ან წლებში იგი რუსი დაშპურობდიეს წინააღმდეგ ეაჩაღებული ბრძოლის ერთ-ერთი მეთაური.ივანე ალაშიეძ და რუსების სამსახურში შესული ქორო უიფიანი ხაჩკადრო.ანსაეიკსლოდ ეეკნენ ეადაკადებენი. უნდა ვიგარაუდოთ, რომ ქაიხოსროი მამის ბარდაცვალების შემდეგ დიდხანს ვერ დარჩებოდა იმერეთში და თავის მცირეწლოვან და-ძმებთან ერთად (თვითონ იგი ამ დროს 18 წლისა იყო) მალევე გადაიხვეწებოდა იმერეთიდან. მთოუშტეტს, თვითონ ქაიხოსროვ რუსული ორიენტაციისა იყო. ახე რომ, ჩანს, ქორო უიფიანი წერილიდ 1818 წელს ეარდაცვალილა. ყოველივე ზემოთქმულის ისიც ეუნდა დაემატოს, რომ დიმიტრი მისავე ზეიდლს, — ნიკოლოზის, — თქმით, ბამიი 2 ან 3 წლისა დაობლებულა (ნ. უიფიანი, დიმიტრი უიფიანის ცხოვრება, „მოამბე“, 1894, IV, გვ. 70).

3. 1833 წლის თებერვალში შეთქმულების საგამმძიდენო კომისიისგან მიეკეთო ჩეენებები დიმიტრი გარკვევით ამბობს: „ოცდაორი წლისა ვარ“ (გ. გოზალიშვილი, 1832 წლის შეთქმულება, II, 1970, გვ. 239). თავის დროზე ამ ფაქტზე დაყრდნობით მაკსიმე ბერძენიშვილმა დიმიტრის დაბადების თარიღად 1811 წელი მიიჩნია (ბ. ბერძენიშვილი, „ბახალეა...“, III, 1988, გვ. 209).

აქ შემდეგი გარემოებაეა ალსანიშნავი: ჩანს, „კოზმიას ხელთ ჩქონდა სამეთი, რომელიც ეეკმაიტანალად ამტკიცებდა დიმიტრის ასაკს. იგი რომ 1814 წელს ეოფილიეო დაბადებული, 1833 წელს იქნებოდა არა 22, არამედ 19 წლისა და, როგორც არსარულნოოვანს, მნიშვნელოვანად შეუმცირებდა სასჯელი. ამ ეარემოებას კი დიმიტრი უფიანიდ გამოაეენებდა.

4. ცენტრალურ სახელმწიფო სასტატორო არქივში დაცულ ერთ სამეთში მითითებულია, რომ თბილისის კეთილშობილთა სასწავლებლის მეექვსე კლასის მოწაფე დიმიტრი ეეიმანეთ. ეს მოწაფე 19 წლისა (ფონდ. № 213, საქმე № 414, ფ. 15, 17). დიმიტრი უკვე გამნაზიად გადაკეთებულ კეთილშობილთა სასწავლებლის მეექვსე კლასში სწავლობდა 1830 წელს.

5. დიმიტრის „მეშუარტბრ“ ეკითხულთაბრ: „[ობილის] გიმნაზიაშ] სამსახურში მიმოწვეულ და დასამკაცებლად წარმადგინეს. მარტველოსაგ უსაოხეა, რომ თქვენ მეტი წელს ერმას გიმნაზიაშ მასწავლელთა არ შეუძლიოთ... მაგრამ აქ გიმნაზიის მართველობამ სხვა ჯნთ შეიმატარეს, სადაც ოურმე დამამკაცებულ იყო, რომ მე უკვე ოცი წლისა ვარ, თუმცა ნამდვილად კი მხოლოდ თექვსმეტისა ვიყავი“ (მეშუარეები, 1930, გვ. 10-11). დიმიტრიმ, მართალია, გიმნაზიაში მასწავლელობა 1830 წელს დაიწყო, მაგრამ ამ თანამდებობაზე 1831 წლის თებერვალში დაუმტკიცებიათ (ხელნაწერთა ინსტ. ფ. უიფიანის არქ., საქმე № 67, ფ. 1).

მაშასადამე:

ა) მეტრიკული ამონაწერის მიხედვით დიმიტრი 1811 წელსაა დაბადებული;

ბ) ქორი უიფიანი გარდაიცვალა 1813 წელს და დიმიტრი ამ დროს 2 ან 3 წლისაა;

გ) 1832 წლის შეთქმულების მასალების მიხედვით 1833 წელს დიმიტრი 22 წლისაა;

დ) 1830 წელს გიმნაზიად გადაკეთებული კეთილშობილთა სასწავლებლის მეექვსე კლასის მოწაფე დიმიტრი უიფიანი 19 წლისაა;

ე) 1831 წელს თბილისის გიმნაზიის ხელმძღვანელობის ხელისუფლებას უსაბუთებს, რომ დიმიტრი ამ დროს 20 წლისაა (ხაბანის სამუთი მას უფიოოდ ეეჩენოდა ხელთ).

მაგრამ, ისიც ალსანშნაეია, რომ დიმიტრი უიფიანის დაბადების თარიღად 1814 წელი ფიგურირებს არამარტო მოგვიანებით, — მისი გარდაცვალების შემდეგ, — არამედ მის სიცოცხლეშეეე და, რაც მთავარია, მისსავე ნაწერებში. ეარმოგენილი მსჯელობა, ცხადია, დამაჯერებელი ვერ იქნება, თუ ამ ფაქტს შესაფერისი ახსნა არ მოეძებნა.

თბილისის კეთილშობილთა სასწავლებელში შემსულელთა ახაკი ეკიცრად არ ყოფილა განსაზღვრული. ერთ-ერთ სამუთში კეკელიძის მარის სასწავლებელთა დირექტორი და თბილისის კეთილშობილთა სასწავლებლის გაგგე ეკარეტ გრუბერი ჩიეეს: „ეშობილ 10-12 წლის შეალეი შემოსეალ სასწავლებელში. ამ ასაკის ბავშეები უკვე გაკეკურებულ (ОДИЧАВШИЕ) არიან და არც რუსული იციანონ. ამიტომ იგი აღნიშნეულ ასაკს დაკეგიანებულად თვლის (Акты... VII, გვ. 67). სასწავლებელში შემსულელთათვის ზედა ასაკობრივ ზღვრად 12 წელი აღინიშნეო სოლომონ ბოდაშვილის ერთ-ერთ წერილშიც ითქა ხელშესულთასაგან (ს. ფოდაშვილი, თბილისელი, 1961, გვ. 308).

ქაიხოსროვ დიმიტრი თავდაპარველად შეიეეანა თბილისის სასულიერო სემინარიაში. ხანმ ხუნდაძის გამოკვლევებით ეს უნდა მომხდარიყო 1822 წელს (ფ. უფიანი, მემუარები, გვ. 151), რაც არაა სწორი. სინამდვილეში დიმიტრი სემინარიაში მიუბარებია 1824 წელს (სწავლა-აღზრდის ისტორია საკართველოში, I, 1987, გვ. 118). იმავე წელს ბოლოს ჩანს ეგი გადაკეთებული კეთილშობილთა სასწავლებელში (1828 წლიდან აქ უკვე ექვსნენაი სწავლეეა ეეო). ამ დროს კი დიმიტრი უკვეა მეთოთხმეტეე — წლოეანი ეიეო. ამ ასაკიდან ეიეო ეგ ადგილი, ეს ეეა, ეგ ეეა, ეგ ეეა, ეგ

ილია მეორეს

ხულიერმანი გავიცანი თურქეთის ზღვიხპირა პატარა ქალაქ ფაცაში. იგი ქართული ხალხური ლეკვების თურქულად თარგმნელია. საკუთარსაც წერს. ერთი ლექსი მან ამას წინათ გამომიგზავნა. მინდა ყველამ იცოდეს ჩვენში, რომ თანამემამულეები დღეანდელ მეშლეკთ-ხაკართველოზე ხიყვარულით ოცნებობენ.

ფრიდონ ხალვაში

ჩვენი რწმენის საძირკველო,
ქართლის განმანათლებელო.
წმიდა გიორგის გამსგავსე,
ფაცადან უნდა მოგდიო.
ღმერთის მოცავული ხარ და
ვით შეგაკერო ჩემი ქება,
შენი ლოცვითა და მადლითა
მკვდარი ფეხზე წამოდგება.

ცხრა აპრილს ხალხთან
იდექი,
მათთან ერთად ცრემლი
ღვარე,
შენი დიდი ჭკვა-გონებით,
გადაარჩენ მშობელ მხარეს.
ჩვენ ცალ-ცალკე თუ
ვიქნებით.
ვერ ვნახავთ თავისუფლებას,

შემცდარა ოსიც, აფხაზიც,
ვისაც ღალატი ენება!
ახლა გვმართებს ერთად
ყოფნა,
თუ არა, ვრჩებით ტალახში,
ჩვენ ყველანი ძმანები ვართ,
მშვიდობა იყოს ჩვენ ხალხში!

ხულეიმანი
(ინანიშვილი)

მზია ხუთაგური

კაცი, რომელიც ოღვდელი უნდა გაეოსულიყო

„ მიიღვნა“ დიქტატორს

ისტერიული დიქტატურის ჩრდილო. შავგნელო.
შენი სახელი, ჯოი, მარად. მარად კრულ იყოს,
პოეზიისკენ ფრენის ნიჭი რომ შეანელე.
კაცის. რომელიც ოღვდელი უნდა გამოსულიყო.

მან. ვინც ქართველთა გასაღლეტად ბარი ალესე. — წლებიდან წლებში უსიმღერად გადასულიყოს...
ეს შენ გიუზმე სასიკეთო ხელი ალერსის,
იმ კაცს. რომელიც ოღვდელი უნდა გამოსულიყო.

შენმა ყვავებმა ამოკორტნეს მგალობელს სული,
მერე ამაოდ დაეძებდა ხსოვნა სულიკოს...
შენ გადასნთლე ქრისტიანი ბარბარეულად,
რადგან იცოდი. ოღვდელი უნდა გამოსულიყო!

მოაშხამინე. აკეთინე ვაზები ძირში,
რომ ცხრა აპრილი ჩვენს სხეულზე დაშანთულიყო...
წყეულიმც იყოს შენი მოდგმაც და ჩვენი ჯიშის,
კაცივ. რომელიც ოღვდელი უნდა გამოსულიყო!

შენი ჯილაგი, შენი სული ზღვა ცოდვის იტეკს,
შენ გსურდა. ხსოვნა სათლავებში ჩაკარგულიყო!..
აი. თენდება. უბრუნდება წამებულ ქრისტეს,
კაცი, რომელიც ოღვდელი უნდა გამოსულიყო!

პრესკონფერენცია

28 აპრილს, ეფრანლიტანი კაუნარში, გაიმართა პრესკონფერენცია, რომელიც „თურქი მეხუბების“ პრობლემას მიეძღვნა.

ეს სატკივარი დიდი ხანია აწუხებს საქართველოს საზოგადოებას, იგი თითქმის ყოველ დღე ახალ-ახალ პრობლემებს შობს. ჯერ ფერღანაში დაბრალებულმა ტრაგედიამ და შემდეგ რამდენიმე დღის წინათ, სხრკ უმალლესი საბჭოს კომისიის მიერ მიღებულმა დადგენილებამ კიდევ ერთხელ შეაშფოთა ხაკართველო. ამეთ დაბაბულ სიტუაციაში ეუფლის ინტერესებს სპეციალისტის ამრი, „მიტომ ეურნალისტებმა“ მრავალი კითხვით მიმართეს ისტორიკოს ლეონიდ ტეხაშვილს.

ორატორმა ისაუბრა თავად ტერმინის „თურქი მეხუბის“ უმართებულობაზე. თურქი ტომების გამოჩენისა და დამკვიდრების ისტორიაზე ეაკართველოში, ეერთად, მის უძველეს და უმთავრეს ეროვნული — მეხ-ეთში.

აღინიშნა, რომ 1944 წელს გადასახლეს ეერნები (ეაკართველები), თურქები და თარაკამები. გადასახლებულთაგან შესაძლებელია 20 პროცენტი იყო ქართული წარმოშობის, მაგრამ ახინიც თავისი ეულტურით, მსოფლმხედველობით გათურქებულნი იყვნენ. 1944 წლის ძალმომრეობის ორგანიზატორი არ იყო ხაკართველოს მთავრობა და ქართველი ხალხი, ანტიტმ პასუხისმგებლობა ჩვენ ალარ გვეკისრება. დღეხდლეობით ხაკართველოს მთავრობის დადგენილება ცალსახა უნდა იყოს — ლტოლვილთა ჩამოხახლება არ შეიძლება.

70-იან წლებში ქართველი ხაზოგადოება არ იყო წინააღმდეგი შუა აზიიდან ქართველთა ჩამოხახლების, რადგან იგი თავის გენოფოდად მიიჩნევა, მაგრამ ხაკართხის ნაწილობრივ შეხწალამაც ეს ცხადეო. რომ ეს თურქული გენოფოდის რეხურსი ეფრო.

ვის მხარდაჭერას გრძნობენ ლტოლვილები, ვინ ეწყობის ხელს შეთ ხაკართველოში დაბრუნებახ? მეცნიერის აზრით, აკ ოდენიმე ძალა მოკმედებს:

ხაერთაშორისო მხარდაჭერა (ეაერთ დადგენილებათა ძალით, სადაც დაიბადე იმ ქვეყნის მოკალაქედ ითვლები.). ანონიმური და ანონურქული ხმარდაჭერა (42 ისლამური ქვეყანა). ცენტრი.

პრესკონფერენციაზე ხაზგასმით აღინიშნა, რომ აუცილებელია პრობლემის ღრმა მეცნიერული შეხწავლა, რაც დიდ დროს მოიხოვს

„ზვიადაურო, ძმობილო...“

ჩემი მოზანია, მკითხველს გავაცნო „სტუმარ-მასპინძლის“ პერსონაჟის ზვიადაურის ცხოვრების ისტორიული რეალობები. ვფიქრობ, მთლად მართებული არ უნდა იყოს ქართული ლიტერატურისა და ისტორიის მკვლევართა მოსაზრება „სტუმარ-მასპინძლის“ პერსონაჟის — ზვიადაურის ვინაობის შესახებ, რიგა „ზვიადაურს“ მზოლოდ ხახელად ოვლიან და ვგრის სტატეხ „სტუმარ-მასპინძლის“ ამ ოთ ინ ხახალხო გმირის ხახელთან აიგივებენ. წერილში „ერტეკა ბ. ინ. ვართაგავან“ ეკეა წერს: „სტუმარ-მასპინძელი“ მაგალითად, ეარის აუნგუხეთ შემდეგ ამბავზე: ზპიმ-ᲙᲐᲜᲘ ᲮᲘᲜᲐᲠᲘ (ხალი ჩემი — მ. ა.) შემოხვეული ჩაეკრიდეს ქოსტების ხელში. რა შემოხვეული, ეს ეე არ გამოეონია, მაშასადამე ეოოელას ეზეეერა და ეს ეკერის ხაეორეხაა... ქოსტებს, მოგვითხრობს ძველი ამბავი. ეყავთ ახალი მკვდარი ეიღაცა ხეეხოსიანად მოალელთ. თანახმად ხეეულებისა, ხეკრია ხისხლის ალეეა... მაშასადამე, ეოოელა, ალეხ და ამ უკანასკნელის ალლეკა ზვიადაურახა. ეარეთვე გალაშქრება ხეეხოეხის ზვიადაურის ნეშტის გადმოხახეეხენდ-ლად და ხხვა, ეეეელი ეკ ეკერის ბრალია, მისი ეანგაზოის ნაცოდვილარი. (ეაეკ-ეშეალი ოხᲮ. ხეეთმიეეელი, ᲜᲘ. 1961. ᲒᲒ. 316).

ვგონეს, უეარხეთა ეკეი შეკიდანთო ოვით ეაოხაკეი ხიეკეეებში. ეკ. ეკეოოვე, აკ ზეიძლება არ ეარეკეოთ ინ მეცარი მოსაზრება, თითქოსდა „სტუმარ-მასპინძლის“ ზვიადაური ეკ ლეეის ლუზუმი ერთი და იკეკე პიროვნებაა. თემეცაკ, ზეხაძლებელია, მხკვეხი „მოსაზრებებისაგან“ არც მომავალში ვიეოთ დაზღვეულნი. ვინაიდან ამოლოდ ზვიადაურის პიროვნების დადგენისას ოოდი ჩნდებიან ოხინი.

ახლა კი, რაც ზეეეხეა უეეალოდ ზვიადაური. ეირეკეთია ხეეეხეეთში მდებარეობს ეეოოოხეეხეეეხის (ეარდოტლეხეხა) და ზვიადაურეეხის ხაკვარეულო სოფელი ეარდოტი. ეარდოტელ ხეეხოეხეს ეაეხეხეეს მტერმოყვარეთო ეეოიერთხა ჩქარდაო: მელხხაგეთან, მაიხტელეარიშეკეთან და ეკალხეეეიოელეხეთან (ხიდდიხაროოლეეთან). ალინიშნეეთ ვაინაბი ტომეეიდან ეუფრო ახლო მეზობეეეი მაიხტელ-ეკალხეეეიოელეხ იყეენენ.

ხეერიდე .მეთთან მიმავალმა გზამ დაეეეა ხეეხოეხი ზვიადაური.

ეინაკარია გადმოეეეეთია და ეაეა-ეაკის ეოხეთხრობიდან გამომდინარე, ეეემეეეს ვიტკვთ: მეცხრამეტე ხაუკუნის დასაეეეე

მე, „ორერა“, „75“ და „ბერიკონი“

როზერტ ბარძიმაშვილი

ჩვენი თავი ჩვენ უნდა
გვიუფლოდეს
ᲘᲝᲡᲘᲤ ᲑᲐᲡᲐᲛᲑᲐᲫᲔ

**1964 წლის ზაფხული. „ორერას“ ორთვიანი დამკვანცველი გასტრონომში ხასმოთა კაუშრის ქალაქში. დასასრულს უახლოვდება და ეი, ბოლო კონცერტიც ეჭ. კოსმოლესში. შორიდ ფიქრ ხაკრთვეელში ბრუნდეთი. ხელ მალე ეკ ოფოროლეთაზი უნდა გავეშაზეროთ ხაგასტროლოდ. კონცერტის შუნდეკ ძალი არ ვეკარეზოდა. ხასტეფმის ბინადარნი რომ არ შეეკეშუნეკბინა, გარეი გამოვედეთ, ეზოში ვინეფეთ და ხამოვალეთ ვეფეეს ეაწუოშდეთ. როგორც ქორეელებს ეეეეეკეთ, ეოოტა ხმამალეკ ეაოებრობდეთ. ეიდეკეს ჩვენი ქორეელი არ ეეხამოვნა და ეე-4 ხართულდან ვადმოეკვანა, ძალს მიეეთხოხთო, თანაც არაქორეელდა შემოვკეკეურთხა კიდეკ. ჩვენე ხაკალოხი ეახუხი ვაეეკეთ, მაგრამ ეალი დაეეშალეთ. შეორე დღეთ ხასტეფმოში თავს დეკვადენენ ხილეეკეის შუშაკეი და ანეუოოფლებაში წეკვეკეენენ. ჩვენი მოიშეკარი ვამოვეკ ხასტოოეკეკეთ ვამოშეეეკეთ, რომელეკ თურეე ეეხდდან ვამოკეეეთ ხილეეს ფეეეეეთ. ხილშიკარეფეთ. ალბათ, ვადაწეკეტა ჩვენზე ეეკარა ჯეერი. ხასტეფმოს რეეეთის დარეკვეეხათვის ანსამბლის თითოოეეთ წეკრი 30-80 ბაზეითთ დაკვალეთეს, მაგრამ ამით ეეკეალეკრი არ დამთავრებეკეა. თბილისში ვიხრეენენეკეთ, როგორც ეკკეკ მოგახსენეთ, ოეეთხლეკეიაში ვასაგზარეენდეთ ვეეშაფეთეთ. გადრენაფდ რამდენენმე დღეთ ადრე ეკულტურის სამინისტროში დაკვიხარეკ. თურეე ხაკვაფრეთ ეკულტურის სამინისტროდან თბილისში ხაეეეოალურად ჩამოსულთა წარმომადგენელი, ჩვენი ე. წ. „ხაკმის“ გასახალეკლედ. ხასტოოეკეკეკ ვამომეოეეკეკ ან დაეხარეკეთ და ხაჩიგრეკი დაეეეეეკეთ. ეეკეკ ეოოკეეეკნი, როგორც ხაკკეეეარეთ ეკულტურის სამინისტროში. ანეკეი „გოსკონცერტში“ ეკ ეკ-ს კულტურის განეოოფილებაშეე. ადარ ეოოკეეეეეკ, თუ რამდენი ტაეეეი ეეწერა წერილში, მაგრამ ჩვენ ეეინე ანაკენ ეოოკეეეკ თავის მართულის ხაეეეალეკ. კატეგორიულად ავეეკრძალეთ ოეკოოსლავიაში გამგზავრეკა. ამას დეკეეკა ინეკ, რომ ხოსკოეკს სხვა ქვეეეეეშეეე ეოოკეეხსნა გასტროლეეი და ხაერთდ ოეკეეეკ ავეკრძალეთ უცხოეთში ოოეეხარობა 3 წელით.

●

„ორერას“ კონცერტები ეოხკოეეში, ტრადიციულად, ყოველ წელს ემარიეთოდა ხოლეში. ერთ-ერთი ასეთი გასტროლეეხასს გაეეეთ „ეოხსოხოოლხკეთა პრაკეეხაში“ ჩვენეკ კრატკეკეეთ სტატია დაიბეედა. „ეეეეთ 1968 წელს. ახლა დაეწერილხეთ ან ოოეკეეეეეთ წერილხეთ ეშანაოს, არხი ეკ ასეთი ეეეოსანამდეკ „ორერა“ ეკ ეეეა ხამეეერეკ ეაგეეეეეკ ეეეეეეეკ ეეეეეეკ ეეეეეეკ

თანაგრძნობა

1990 წლის 8 აპრილის ლენინგრადის ალეკსანდრე ნევსკის სამების ტაძარში დიდი ალმაზენელის სახოგადოების წევრის ეგლ ნიკოლაძისა და ქართველ ახალბრძნობთა ი. მეგრელიშვილის, ვ. ხახიას, ჯ. თინდილაშვილის და რ. დოლაძის თხოვნით გადახდილ იქნა პანაშვიდი 9 აპრილს დაღუპულ ქართველ მამულიშვილთა ხსოვნის მოსახსენებლად.

ტაძრის წინამძღვრის, მიტროპოლიტ ალექსეოსი და მამა ოვრის კურთხევით პანაშვიდი ჩაატარა მწყემსმა მამა ოიანემ.

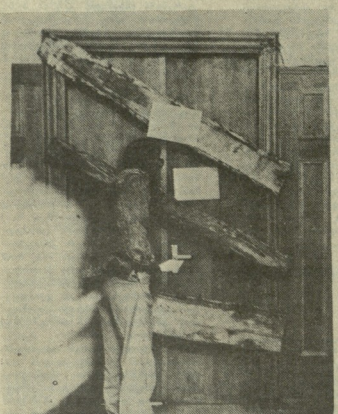

...ეს ამბავი ბარამაკვეს, შეადიოსას მოხდა...

ეს ამბავი პარამაკვეს, შეადიოსას მოხდა...

დაბეჯითებით ვერ ვიტყვი, ელიდა თუ არა ალმანან „ქართველ მწერლობის“ (ცოტა ხნის წინ მას „კრიტიკა“ ერქვა) ახლადფული ხელმძღვანელობა ასეთ სტეტმორიბობას, მაგრამ იმითვითვე ნათელი გახდა, რომ სტეტმარ-მასპინძლები ეკითხენ სიტყვით ვერ დაშორდებოდნენ ერთმანეთს.

მოვლენები ელვის სისწრაფით განვითარდა.

ფოტოგადაღებინით დაკავებულმა „ქართული მწერლობის“ რედაქციაში მიმის გარკვევაზე მოვახვიეს, რომ რედაქციის თანამშრომელთა ერთი ნაწილი კატეგორიულად მოითხოვს, ალდგეს სწორიალიზმება და ალმასანის კვლავ ჩაუდგეს სათავეში ამ თანამეგობრობიდან უკანონოდ გთავისუფლებული მწერალი რევაზ მიშველაძე (დაინტერესებული მეთხველი ჩვენი პრესის მეთხებით ინფორმირებულია იმის თაობაზე, რომ რ. მიშველაძის გთავისუფლებას სამართლიანად არ სეხრბს საქართველოს პროფსაბჭო, სახალხო კონტროლის კომიტეტი, რესპუბლიკის პროკურატურა).

ცხადია, ასეთი განცხადება დიდად ვერ ფსიმოვნებდა ამკანონდელ მთავარ რედაქტორს თეიმურაზ დოიაშვილს და მის მოადგილეს ლეკან ბერეგაძეს, ისინი სულაც არ აპირებდნენ პოზიციებს ეგრეთოგად იოლად დათმობას.

ვნებათაღელვამ კრეიკულ ზღვარს მაშინ მიაღწია, როცა საქართველოს სახალხო ფრონტის წარმომადგენლებმა კატეგორიულად მოითხოვეს, ალმასანს მთავარ რედაქტორად დაუკანონებლივ დაეტოვებინა ...

ცხარე შეხვედრის შემდეგ „სტემბოლის“ ერთობამად მიატოვეს რედაქცია და მიაშურეს საქართველოს მწერალთა კავშირის გამგეობის ადგილსამყოფელს მაჩაბლის ქუჩაზე. გზად წამოძოვნებული ფიქრებითა და ლურსმნებით მთ სახელახელოდ აკეიღს მწერალთა კავშირის გამგეობის მდივანს. ხუტა ბერულავას სამუშაო ოთახის კარი, რაკი მიინნიეს, რომ წყალი სწორედ აქედან იიდოვრა...

კარზე გაკრული წარწერები გვიფუწუებს: „კარები აქვეფეთ, ხუტა უფროსო, არ გაბედო ამლოს მიკარება“... „კარები აქვეფეთ ეროვნული მოძრაობის შეუფალეს ყოფილსთვის. ეინე ჩამოსსრა, ასასუს აგებს ერის წინაშე“...

ჯემალ კასრაძე,
გაზეთი „კაბალონი—ს“
22 აპრილი

...ეს ამბავი ბარამაკვეს, შეადიოსას მოხდა...

ეს ამბავი ბარამაკვეს, შეადიოსას მოხდა...

დაბეჯითებით ვერ ვიტყვი, ელიდა თუ არა ალმანან „ქართველ მწერლობის“ (ცოტა ხნის წინ მას „კრიტიკა“ ერქვა) ახლადფული ხელმძღვანელობა ასეთ სტეტმორიბობას, მაგრამ იმითვითვე ნათელი გახდა, რომ სტეტმარ-მასპინძლები კეთილი სიტყვით ვერ დაშორდებოდნენ ერთმანეთს.

მოვლენები ელვის სისწრაფით განვითარდა.

ფოტოგადაღებინით დაკავებულმა „ქართული მწერლობის“ რედაქციაში მიმის გარკვევაზე მოვახვიეს, რომ რედაქციის თანამშრომელთა ერთი ნაწილი კატეგორიულად მოითხოვს, ალდგეს სწორიალიზმება და ალმასანის კვლავ ჩაუდგეს სათავეში ამ თანამეგობრობიდან უკანონოდ გთავისუფლებული მწერალი რევაზ მიშველაძე (დაინტერესებული მეთხეული

წერილი რედაქციას

ახლახან, „ლეონური გზის“ ხელმწიფეობით, საქართველოს კადევ ერთი გაზეთი მოვლინა. როგორც ირკვევა, ეს გაზეთი „საქართველოს ძველ მართლმადიდებელთა ხალვათ კავშირის“ ოფიციალურად ნებადართული ორგანო ყოფილა და დუბარკოლედან ვრცელდება „ოიოუსეპეტის“ არხებით.

დღეს ახალი გაზეთის და ეურნალების გამოცემა ალარავის იოცებს, არც ამ ახალი ორგანიზაციის, ე. წ. „საქართველოს ძველ მართლმადიდებელთა ხალვათ კავშირის“ ჩამოყალიბება არის მოთოდიდნენი, რადგან, ბოლის და ბოლოს, ალამაზებს საზოგადოება მეცნიერ თავანცა ბრწყინვა და ზეხდელეფებრის მიხეიდოთ გაერთიანებენ მოალგატეტ და ხალხოგადებრივ ორგანიზაციებში.

მაგრამ, ჩვენი ღრმა ირწმენთ, საქართველოს ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მიძრაობის დღეგანდელ ეტაპზე, ყოველი ორგანიზაცია უნდა ემსახურებოდეს ქართველი ერის ინტერესებს, ეროვნული ძალების კონსოლიდაციას და საქართველოს სახელმწიფოებრიობის აღდგენისათვის ბრძოლას.

**სამწუხაროდ, ამას ვერ ვიტყვით „საქართველოს ძველ მართლმადიდებელთა ხალვათ კავშირზე“, რომელსაც, მიტტიეგან რომ ვთქვათ, მიზნად დაუსახავს კონფორმაცია ქართველ მართლმადიდებლურ ეკლესიასთან, რომელიც დღეს არსებული ძალისხმევით ილაზს ხალხური ეროვნული თავისუფლებისა და ერის ზნეობრივი აღორძინებისათვის. „ციხესრის“ ეს პოზიცია გამოსატეული ეურნალის მეოთხე ნომრის სარედაქციო წერილში, სადაც ნათქვამია, რომ: „რელიგიური გრძნობები“ ქართულ სახალხოში შეფან ერთნეულ გრძნობებს ერწყმოდა. ახეა დღესაც, რადგან, ქართული ეკლესიის, მისი მწყემსთავრის, ეროვნულ ეროვნული ინსტიტუტად ალიარებენ მოღვაწეობის უარიყეფთ ქართველთა ზნეობრივ აღორძინებისა და ეროვნულ ცნობიერების გაღვიძებას ეხრეგენ.“

**ჩვენ არ ვაბრეკთ თეოლოგიურ საკითხებზე ეამაილის გამართვას, ეს ბეენერი-ხალეთლიტერატორ და ღვთიმსახურთა საქმეა. ჩვენდა მხოლოდ ეროვნული პოზიციიდან ეს მეკეეთ შეფახება „საქართველოს ძველ მართლმადიდებელთა ხალვათ კავშირის“ მოქმედებას. ამ თვალსაზრისით ეი მიგვაჩნია, რომ დღეს ქართული ეკლესიისა და მის მეგზეურთა წინაალდგომ ბრძოლა უნდა შეფახდეს, როგორც მხოლოდ და მხოლოდ ანტაკარიოული. ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მიძრაობის გათიშვისაკენ მიმართული მოქმედება... მაშინ, როდესაც ქართველი ეკლესიის როგორც ეროვნული, ეროვნულ ინსტიტუტად ალიარებენ, „საქართველოს ძველ მართლმადიდებელთა ხალვათ კავშირის“ ეროვნული ინსტიტუტად ალიარა, „საქართველოს ძველ მართლმადიდებელთა ხალვათ კავშირის“ ეროვნული ინსტიტუტად ალიარებას ეამაილ ეროვნული „სტარეოეერეული“ ეკლესიისაგან ნატრულობენ, მაშინ, როდესაც, ეროვნული ეკლესიის ეამაილ ეროვნული ეკლესიისა ალარავის ეაოცებს